

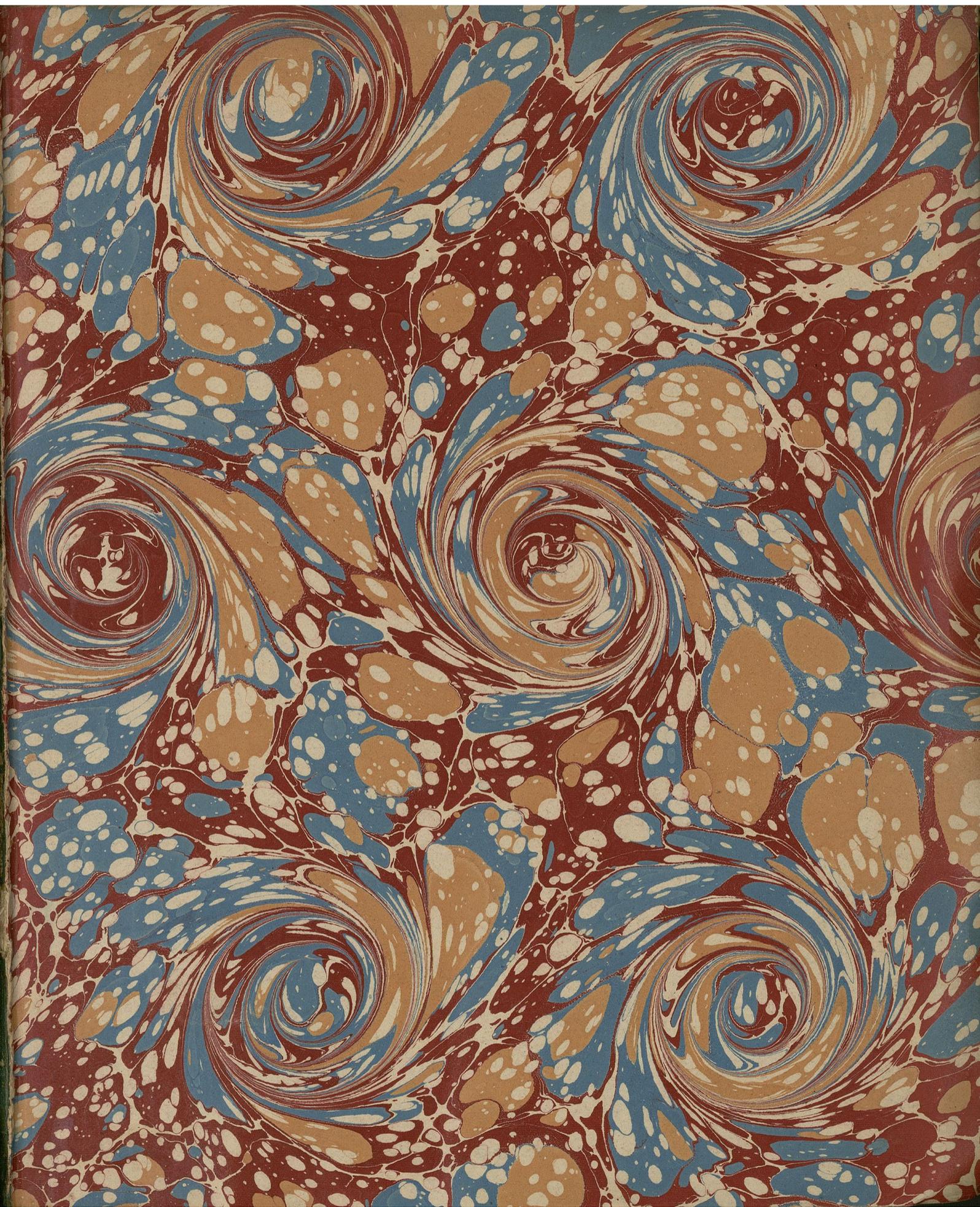
BIBLIOTHÈQUE DE L'UNIVERSITÉ

FACULTÉ
DE
THÉOLOGIE
DE PARIS
THÈSES

BIBL.
DE
L'UNIVERSITÉ
M.S.
692

BIBL.
DE
L'UNIVERSITÉ
MS.
692

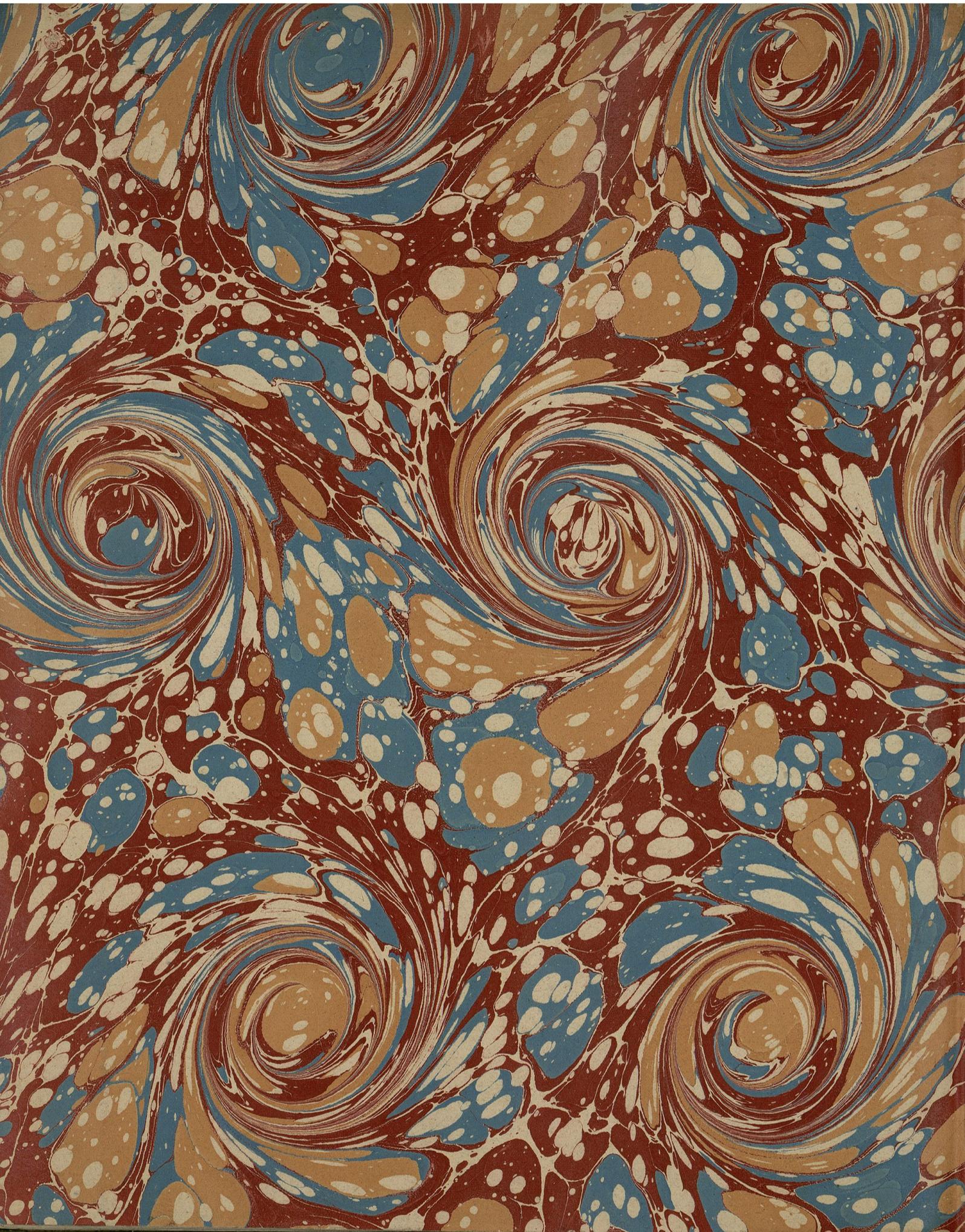

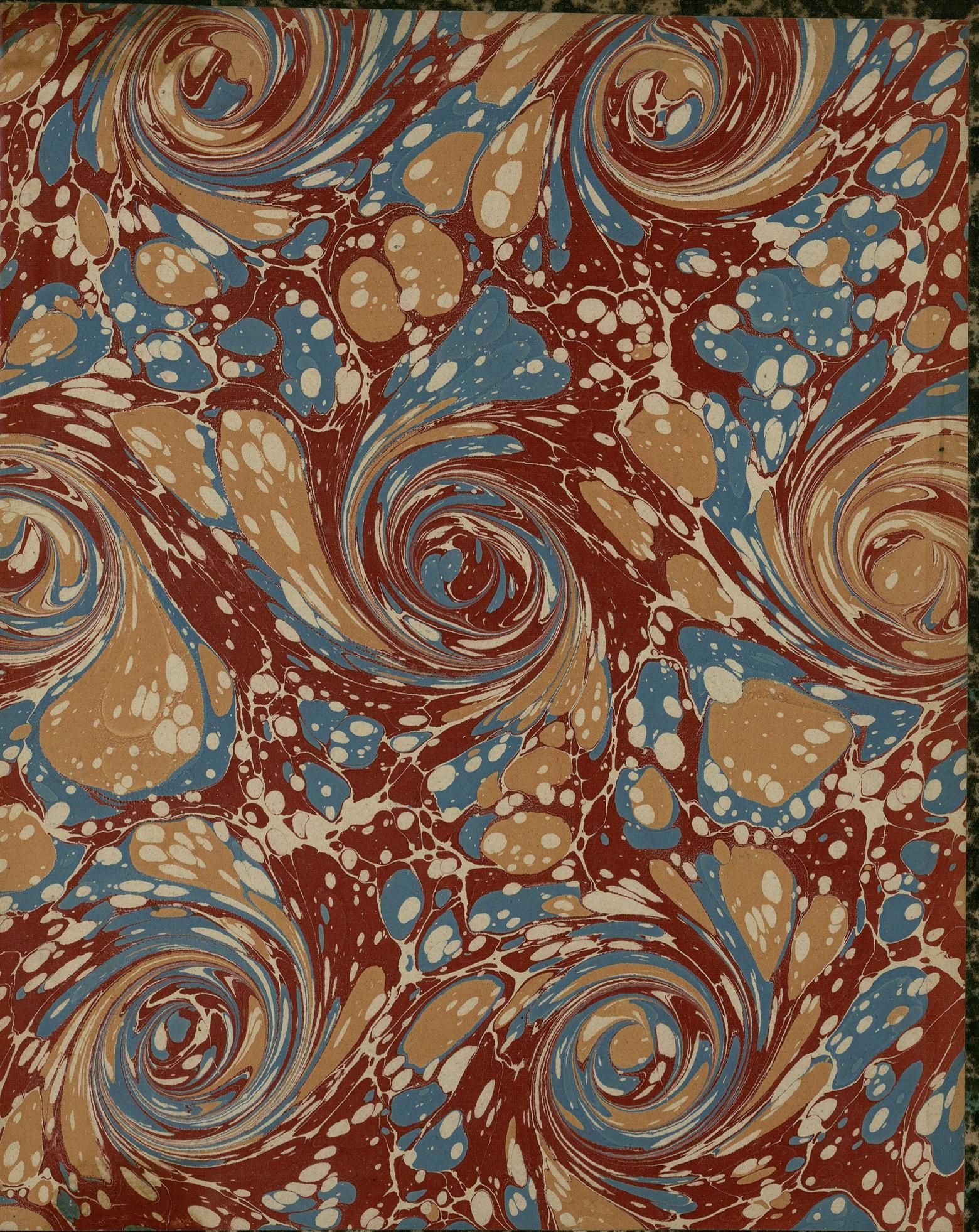
Volume de 409 feuillets
(moins 25, 26 et 346)
20 Juin 1912

100
Virgini Immaculatæ
et
Deiparæ .

Stii Merig
de P. Oratoire .

De Creatione.

Lo spirito umano è in ogni istante della sua vita intellettuale spettatore diretto e immediato della Creazione.

Gioberti, Miscellanea. v. 98

Nobis exploratum manet duplicem existere ordinem; primum Naturalem posterior vero Supernaturalem dicitur. quod ita acceptum nobis verbum ut eo significetur Deus ratione cognitum voluntate quaesitum principium esse ordinis Naturalis; Deum ratione et Revelatione praecognitum voluntate et gratia quaesitum principium esse ordinis Supernaturalis.

quod autem de duplici illo ordine Patres nostri veteres qui Philosophi rectè firmi qui sensere; quod satis acutè quum argumentarentur propugnârunt, scilicet: Deum et hominem duplici quodam nec aequali vinculo consociari, hoc acerrimè

10
hodie quidam Philosophi gratis negare aggrediuntur.
qui ordinem Supernaturalem quum respuerunt, in
hoc contendunt ut evertant ordinem Naturalem ut
facilius cupiditatibus, pravis que cordis desideriis
inseruire possint.

quicquidem Naturalis ordo triplici constat elemento:
principio medio fine. Principii natura nobis
finis natura etiam revelatur. Porro principium
totius existentie Deum esse ratio in dictis probat:
= ionibus declarat, sic que etiam Deum totius existentie
finem esse inconcussum remanet. Hinc mentis acrius
in hoc dirigit ut principium illud a natura
distinctum non existere probent. quum vero
constet Deum actu creationis principium esse
omnium creaturarum, hunc creationis actum
vehementes labefactare conati sunt: (La raison
"séparée de la foi chrétienne entreprend un nouvel

21

„ effort pour résoudre la grande question: Qu'est-ce que la
Création. (Gratry, Logique t. 1.)

Nobis itaque mens est pro nostris viribus creationis
factum comprobare breviter que perstringere quanta
ex hoc comprobato vis exoritur ad elucidandas
quasdam circa idearum naturam difficultates.

11

Deus est causa absoluta prima **efficax** omnium rerum.
quatenus causa absoluta ipsam substantiam rerum
creat. quatenus causa prima creaturas creat non ex
sua divinâ substantiâ neque vi ab alio acceptâ
sed creat è nihilo vi omnipotentis sibi propriâ.

Creatura rationalis causa etiam sed
alio sensu dicitur. Creatura est causa relativa
modalitate, non ipsa substantias operatur; causa
secunda: operatur vi nec propriâ nec infinitâ sed
vi finita ab alio acceptâ; causa occasionalis non
efficax a se ipsis creaturarum: quod ubi de concursu

59
divino agitur evidenter demonstratur.

Hinc rectè dicitur Creaturis Deum denegasse
potestatem creandi.

Hinc creare est ponere extra se aliquid de suo absque
diminutione sui. Ponere extra se, cum creatio importet
distinctionem essentialem Creatoris et creati; de suo,
nemo enim dat quod non habet; 3. absque diminutione
sui, alioquin non esset de nihilo.

Hinc tandem tria requirit Principium creationis: 1.
Lus infinitum: etenim creatio seueductio creaturæ è
nihilo infinità potentiã efficitur; 2. actum quo
possibilia ad existentiam perducuntur; 3. existentias
objectivas a creatore distinctas, quarum
complexione totum creationis systema efformatur.

Hunc actum semper suis cogitationibus iudicium
que percipit anima. Hinc formula egregia
Philosophi: lo spirito umano è in ogni istante
„della sua vita intellettuale spettatore diretto

62

e immediato della creazione. //

Illud Principium ex parte lucidum, ex parte vero aliā
obscurum esse omnes concedunt. Lucidum obscurum est quia
tūm Dei tūm actus hūm corporum essentive notitia
menti matē apparet. Lucidum ex aliā parte quia
inter principium ^{unum} ~~causam~~ et principium ^{unum} ~~secundarium~~
causalitatis similitudinem deprehendimus. ac quemadmodum
causarum secundarum notitia apprehensa menti sufficit
ut de illā philosophice loqui possimus itā et de causae
primae notitiā erit.

111

Quomodo probetur principium creationis?

Distinguuntur veritates duplicis ordinis: veritates
primae et veritates secundae. Veritas probari potest a
priori vel a posteriori. Probatio a priori improprie
probatio inveniativ, demonstratio seu explicatio
cujuslibet veritatis verius dicitur. Porro veritates
primae a posteriori probari non possunt. Item veritas
a posteriori probatur quum illius connectio cum quādam
primā veritate ope ratiocinii revelatur. Nunc si

Veritas prima a posteriori probaretur falsò prima diceretur
Veritates secundae à posteriori probantur, Marum
relationibus cum Veritate primâ detectis. Veritates
primae Veritates Intuitionis: Veritates secundae Veritates
experientiae dicuntur.

Porro idea creationis est Veritas prima è quâ ceterae
omnes veritates defluunt. Ergò a posteriori probari non
potest. Indirectè tantùm demonstratur: Nunc Malebr.
anchius: "Dei se sufficit plenè à lui-même. La
" matière n'est donc point une émanation nécessaire
" de la Divinité. Or, on ne peut donner une démonstration
" exacte d'une vérité qu'on ne fasse voir qu'elle a une
" liaison nécessaire avec son principe. Donc il n'est pas
" possible de démontrer en rigueur qu'il y a des corps.
" 6 Lett. t. 1. 210-216

Creationis existentiae indirectè probatur confutando
errores illam negantium. Porro triplicis ordinis
distinguntur huius principii creationis adversarii.
1. Postivistae qui Dei existentiam negant ~~novi~~

que vetera atheismi argumenta involvant. 2. Santeistae
atomistici qui Dei actum à terminis distinctum negant.
 3. Sceptici objectivi seu idealistae qui corporum existentiam
 objectivam negant, mentalium quarundam formarum
 existentiam asserentes. Pontwismi egregii disceptati: Comte
 d'Altri, Lane. Santeismi atomistici: Heron, d'Altri: Scepticismi
 objectivi: Vacherot.

1. Positivistae

Pontwistae omnino rejiciunt quod ideale et absolutum
 sonat sola que facta relativa propugnaut. Mirè veterem
 Heracliti doctrinam renovantes, Dei seu Intus Absoluti existentiam
 negant: (De fini et relativo sunt à la fois et les seuls objets de
 la connaissance et les conditions sine qua non de la vérité;
 et l'infini et l'absolu n'étant que la négation de ces
 conditions et l'absence de ces objets sont par cela même
 des notions intelligibles et contradictoires. Peisse.
 Fraqui. voir Hamilton) 2. Anomata scientifica
 veritates que necessarias rejiciunt - 3. Rejiciunt existentiam
 et objectivitatem Legis invariabilis 4. Rejiciunt etiam
 anomata philosophica metaphysicarum scientiarum.

Hinc tota eorum Religio sensibus consistat. In ordine intellect.
uali totas corporis modificationes; in ordine scientifico tota
nature phenomena; in ordine morali potentia suspicue
auctoritatem admittunt. Evertunt vero triplicem ordinem
moralem, suspicuum intellectuales quin acriter negent
existentiam Dei. Talia sunt principia triplicis illius ordinis:
(Cont reorganiser sans Dieu ni autorité par le culte
systematique de l'humanité. Comte)
Contra quos statatur ea existere his necessariis et
relationes necessarias.

Post istae veterem philosophiam evertere novam que
imitari intendunt. Ergo cogitationem et rationem
actu admittunt. Porro ratiocinari non possumus quin
admittatur memoria voluntatis ceterarum que anime
facultatum existentia. Ergo existentiam facultatum
spiritualium anime admittunt. Atqui cogitatio,
memoria, voluntas facultates sunt spirituales que
sensibus cognosci nequeunt. Ergo rerum quarundam
que sensibus cognosci nequeunt existentiam admittunt.

Ergo sensus non sunt critérium universale certitudinis,
 fundamentum que totius philosophiæ. Insuper phenomena
 spiritualia quaedam affirmare debemus.

Porro existentia Dei nobis revelatur eadem certitudine
 eadem que sanctitate quâ nobis facultates spirituales
 revelantur; scilicet: consentiâ. Ergo vel neganda
 memoria, voluntas etc. vel admittenda Dei existentia.
 At qui phenomena spiritualia negari non possunt;
 ergo nec Dei existentia negari potest.

ii. Modus systema repudiandum quod contradictionem
 involvit. Porro Positivus unus contradictionem involvit. Ergo
 repudiandum.

Item Positivæ ratiocinantur. Atqui ratiocinari non
 possumus quin admittatur existentia relationis absolutæ.
 Omne enim ratiocinium triplici constat termino. Minor
 argumenti relationem necessariam inter veritatem
 primam et veritatem demonstrandam declarat. Ergo
 ratiocinari non possumus quin admittatur existentia
 relationum necessariarum. Porro Positivæ ratioc.

inquantum, ergo existentiam relationum necessarium,
affirmant. In aliâ autem parte negant, ergo sibi
contradicit eorum Systema, ac proinde rejiciendum.

"Il est un principe qui s'est emparé avec force de l'esprit
moderne et que nous devons à Hegel. Je veux parler du
principe en vertu duquel une assertion n'est pas plus
vraie que l'assertion opposée. Nous admettons jusqu'à
l'identité des contraires. (Mars.)

III. ~~Ex~~ dictis ^{constat} in omni argumento majore
exprimere debet veritatem necessariam. Omnis veritas
necessaria has etiam habet doter: immutabilitatem,
universalitatem, immensitatem. Ergo admitti debet
lus aliquod suâ essentia dotitus illis predictis.
Porro lus illud vel est reale et personale, vel mens
phantasma, vel mens humana certis quibus dans
modis modificata. atqui lus illud non est mens
humana que finita est et certis gens; nec phantasma
quod realitatem ac proinde immensitatem non habet;

65

ne, aliquid creatum quia contradictorium est ens esse
simul creatum et increatum. Ergo existit. Ens aliquid
personale, distinctum a creaturis, ideas universales
et necessariae in se necessario recondens. Ergo existit
ens absolutum; existit deus.

111

Pantheistae negant actum illius infinitum quo deus mundum
de nihilo educeret. Vel Deus et homo in materia, vel
mundus et materia in Deo, vel deus et materia in
hominis. Ita Pantheistae quorum doctrinam confutamus,
que luculentis exaratum reperias opere Od. Mauri:
Essai sur le Panthéisme.)

Hic de speciali hodierna que Pantheismi forma agitur,
scilicet de Pantheismo atomistico: « Les atomes bruts
de la matière se sont mis d'eux-mêmes en mouvement,
et ont produit, eux seuls, toute la mécanique de
l'univers. (Renan, Revue des deux mondes.) Vis autem
illa atomis inherens, vis immanens dicitur.

Contra quos sit thesis:

Impossibile est mundum existere vi suā propria et eādē quā deus praeditus est essentia. —
quidquid est in effectu emittens in causa existere debet.
At qui in mundo amor et intelligentia mente et corde
revelata invenuntur. Ergo existit aliqua causa amor
et intelligentiā praedita. Porro illa causa atomus
a Pantheistis dicitur. Ergo existit atomus prima
intelligentiā et amore praedita. — Atomus illa vel a
seipsā vel ab alio existentiam accepit. Porro non ab
ab alio quā prima non esset. Ergo à seipsā. Porro
Ius a seipso existens totas perfectiones possidere debet.
Item si omnes perfectiones non haberet vel quia a
causā extrinsecā vel quia a causā intrinsecā in
tua boni possessione limitaretur. atqui non limitat
a causā extrinsecā quāvis ens nullum aliud existat,
nec a seipso quia naturā suā ens illud totum bonum
possidere intendit. Ergo nullo modo Ius primum
limitari potest in possessione boni, ac prout omnes

66

perfectiones haberet debet. Atqui atomus prima a
seipsa existit: ergo nullo modo limitari potest; ergo
omnes perfectiones habere debet. Porro si unica existit
substantia, dicere debemus omnes atomos eandem
habere substantiam et essentiam. Ergo si atomus
una immensitate praedita sit certum est omnes
atomos immensos esse. Atqui innumerabiles sunt
atomi orbem componenter. Ergo existunt atomi
innumerabiles singulae immensitate praeditae. Atqui
repugnat existentia duorum entium immensitate
praeditorum. Ergo a fortiori repugnat existentia
innumerabilium entium, quae singula immensitate
praedita essent. Ergo si existat lus aliquod immensum,
ab omnibus creaturis distinctum esse debet.

ii. Vel immensus est mundus vel
non. Atqui immensus esse non potest quia immensitas
omnem numerum et partium distinctionem excludit,
ergo non est immensus. Porro si non est immensus
omnes perfectiones non possidet. Ergo vel neganda est

mundi imperfectio, vel admittendus actus Dei omnipotentis
a creatura distincti qui creaturis talem vel talem entis
gradum impartivit. atqui negari non potest mundi
imperfectio. Ergo admittendum mundum existere
actu creationis

Hoc argumentum ita gerdes exposuit: (Il far il
" mondo infinito si dimostra geometricamente impossibile
" poiché si darebbe allora una moltitudine attualmente
" infinita di enti finiti. Si l'universo è finito è dimostrato
" abile che niuna ragione può esservi, né nella natura
" della materia né fuori di essa per cui sia determinato
" alla necessaria esistenza in una data misura, né
" più, né meno ampia. Opere medite. p. 287)

III Pantheistae atomistici ordinem mundi
motu atomorum explicant. Porro motus vel est naturalis
et essentialis atomis vel non. atqui non posterius alioquin
Primum alius substantivae existentia admittenda esset.
Ergo prius constat. atqui motus ille infinitus esse
debet alioquin nullo modo intelligi posset. Alius
motus determinatio tali vel tali mensura.

67

Porro motus infinitus & aequalis in omnibus atomis, & perennis esse debet. atqui scientia probatur & motus inaequalis esse, & quibus causis primis cognitis certò que praeventialis in sua directione mutari. Ergo nec essentialis nec universus atomorum motus nec ab aliqua substantia universa rebus omnibus seu atomis ~~et~~ congruentia explicari potest. - Ergo probatur existentia principii creationis.

Corollarium. - Ex dictis constat etiam Pantheistas hodiernos omnem scientiam evellere. Item scientia quolibet constat: 1. distinctione Intelligibilem in ordine intellectuali; 2. distinctione sensibilem in ordine materiali; 3. distinctione sensibilem et intelligibilem ^{que} ~~quae~~ in omnibus ideis et iudiciis relationem inter se habent. Ergo Pantheismus qui affirmat unam substantiam existero, omnem scientiam evellit.

V.

Sunt etiam plerique hodierni Philosophi qui existentiam objectivam eorum negant; idealis tunc

subjectivi dicuntur, vel sceptici objectivi. Horum princeps
habetur opere celeberrimo: « Critique de la raison pure.
Juxta quem duae tantum species idearum in mente
existunt: 1. Ideae metaphysicae seu à priori quae nullo
modo ab experientia oriuntur; 2. Ideae empiricae aut
experimentales. — Omnis idea est etiam judicium.
In omni judicio mens relationem percipit et affirmat
inter ideam metaphysicam et ideam empiricam. Illae
verò ideae illae quae judicia nullam objectivitatem
habent et à mente tantum efficiuntur. Fichte
Schelling Hegel Jussius principium illud explicaverunt.
Morum argumenta exponuntur libro mirae philosophico:
La Philosophie allemande. Willm.]

Sceptici objectivi in eo conveniunt cum Theistis quod
negant existentiam Dei infiniti ab animis distincti,
cum Pantheistis quod negant omnem distinctionem
objectivam inter Deum et animas. In eo verò ab
istis discrepant quod negant objectivitatem mundi;
ab istis propugnatae. Hinc 1. Theistae Subjectivae
creationis seu Deum negant, 2. Pantheistae relationem

68

distinctam inter Deum et creaturam seu actum Dei creantis
negant. - 3. Sceptici objectivi terminum creationis seu
mundum objectivum negant.

Confundantur -

Scepticismum objectivum rejicere Cousin et Jouffroy.

Posterior quidem optime; prior vero Socii. Sic argumentatus

Jouffroy; Préface aux œuvres de Thomas Reid: 1. Vel neganda

etiam existentia idearum subjectivarum vel affirmanda

existentia idearum objectivarum. Atqui negari non

potest existentia idearum subjectivarum; ergo nec

etiam existentia idearum objectivarum.

Prob. min: Testimonium conscientiae est critérium

cognitionis subjectivae. Atqui conscientia quae

mihi mundi subjectivi existentia revelatur eam

etiam revelatur mundi objectivi existentia. Ergo

vel conscientia errare potest in cognitione mundi

subjectivi: unde Scepticismus universalis, vel non

erat et admittenda est veritas illius testimonii

in cognitione mundi objectivi.

11. - Omnis effectus causam habet. atqui in mente nostra
deprehenduntur effectus; ergo causam habent. Paro
causa illa vel est subjectiva vel objectiva. atqui non est
subjectiva. Ut enim causa subjectiva nullo modo objecti
extrinseci notionem præbere potest. Ergo existunt
causæ objectivæ mentis modificationum. Ergo existit
mundus objectivus.

111. - Hancius confutando idealismus
Berkeley se ipsum sic confutavit: // J'ai conscience de
" mon existence comme déterminée dans le temps, mais
" toute détermination dans le temps suppose quelque
" chose de déterminant dans la perception. Or ce qui
" ja de permanent dans la perception ne saurait être
" l'intuition interne, car toutes les causes déterminantes
" de mon existence qui sont en moi ne sont que des
" représentations. Comme telles elles ont besoin elles-
" mêmes de quelque chose de permanent qui en
" diffère et par rapport à qui leurs successions, et par
" la même mon existence puissent être déterminées.

„ Donc la perception de ce qui est permanent n'est possible que
 „ par l'existence d'une chose hors de moi, et non par la seule
 „ représentation d'une chose extérieure. Donc mon existence
 „ dans le temps ne peut être déterminée que par l'existence
 „ des choses que j'aperçois hors de moi et ainsi la conscience
 „ de ma propre existence est en même temps conscience
 „ immédiate de l'existence des choses extérieures :
 „ Critique de la raison pure t. II. 4172)

In quibus valet: 1. omnis ideam subjectivam aliquid
 extrinsecum objectum representare, 2. mundum
 objectivum existere seu in omni ideā reperiri aliquid
 subjectivi seu modificationem mentis, 2. aliquid objectivum
 seu terminum extrinsecum verarum. Porro cogitamus
 mundi existentiam extrinsecam. Ergo existit mundus
 objectivus.

VI.

Unde breviter sic probatur principium Creationis: Vel
 negare Dei existentiam: etā tacite est id: vel negare

actum Dei creantis aliquid creaturam a seipso
distinctam; ita Pantheistae, vel negare existentiam
mundi objectivi ut sceptici objectivi placet, tum
objectivi et subjectivi ut sceptici universales placet
vel admittendum principium creationis.

Atqui rejicienda sententia tum Positivitarum, tum
Pantheistarum, tum Scepticorum. Ergo admittendum
principium creationis..

Nunc quaedam pauca dicenda de
utilitate principii creationis ad explicandas difficultates
circa originem naturam deorum.

In omnibus deis tua reperimus: 1. ens cogitans, 2. modus
cogitatio subjectiva entis cogitantis; 3. ^{ens} objectivum cogitatum.
Ens cogitatum vel est internum ut in factis conscientiae
et suis perceptione interna vel externum ut in perceptione
sensuum. Sic sed ens sive internum sive externum
vel est necessarium, vel possibile, vel contingens.

1. Atqui quod est necessarium simpliciter

nunquam principium seu initium existentie habuit ac
 prout æternum est; quod est æternum infinitum est
 quia nullo alio præexistente determinatum entis gradum
 accipere potuit; quod est infinitum immutabile est; etiam
 si novas perfectiones haberet decursu temporum dici non
 posset habuisse prout lites similitudinem. Ergo lites
 necessarium est etiam æternum infinitum, immutabile.
 Ergo veritates necessarie sunt etiam æternæ infinitæ
 immutabiles. Formæ sunt exemplares totius creationis.
 Hæc nunc nos sumus explicandæ.

2. Lites possibiliæ videntur vel in creaturis, vel in
 animâ se subjecto cogitante, vel in Deo. Atqui in
 creaturis non videntur alioquin non essent in re possibiliæ
 sed realiter existentia; nec in mente humanâ videntur
 quia actus creandi potentiam requirit infinitam, æternam
 similitudinem esse potentiam humanam certum est. Ergo
 in Deo seu in potentia creandi quæ Deus præditus
 est videntur: sunt illæ idæ exemplares quarum
 similitudinem referre Deus potest creatione.

iii. - Intra existentia quaecumque sunt: Physica,
animalia, rationalia, duplici ordine continentur:
sensibilia quae sensibus intelligibilia quae intell;
gentia percipiuntur. Porro in omni perceptione
duplex illud elementum deprehenditur: sensibile et
intelligibile; sensibile seu verbum in veritatibus
metaphysicis et objectum reale in perceptione
sensuum, intelligibile seu Deus sive in veritatibus
necessariis sive in veritatibus contingentibus. In
veritatibus necessariis Deus videtur; probatum est;
in veritatibus contingentibus sic probatur: Item,
quotiescumque eus percipimus hoc verum finitum
et creatum esse affirmamus. Verum est quatenus
ad similitudinem idem exemplaris in Deo aeterno
creatur, finitum quatenus gradum determinatum
ontis possidet; creatum quatenus a Deo de
nullo educatur. Hinc in omnibus tuis cogitationibus
intelligibile et sensibile Deus et creaturam

7

visculo creationis associari mens humana peravit.
Porro cogitatio est animae essentia. Ergo anima
semper cogitat; ergo semper Deum creatorem
cernimus; quod sic egregius auctor affirmat:
"lo spirito umano e in ogni istante della sua vita
intellettuale spettatore diretto e immediato della
"Creazione"

Ita optimi claustrum que patres nostri sensere;
quorum mirae sententiae de hac ardua questione
is unus congruunt; quorum etiam doctus am ego
tanti viri ingenii, rebus que philosophis
tyro parum expertis, amore studio que semper
prosequi ardentis exopto.

à l'Oratoire. Jour de l'Epiphane

72

D. C. H.

penman

John Blodgett Smith

Ecclesiasticism and its influence

L. F. Blodgett

